დამტკიცებულია
შპს ნერგების
დირექტორის 2023 წლის 20 დეკემბრის ბრძანება №01-03/33

სასკოლო კურუკულუმის შემუშავებისა და განვითარების მეთოდოლოგია

შპს ნერგები

2023 წელი

1. **დოკუმენტში აღწერილა სასკოლო კურუკულუმის განვითარების მეთოდოლოგია.**

- სასკოლო კურიკულუმის შემადგენელ ნაწილებს;
- პრინციპებს, რომლებსაც ეფუძვნება კურიკულუმის განვითარების პროცესი ;
- კურიკულუმის განვითარების ეტაპებს (დაგეგმვა, დანერგვა, მონიტორინგი და შეფასება, განახლება და რევიზია).

1.1. სასკოლო კურიკულუმის შემადგენელი ნაწილები

სასკოლო კურიკილუმი იქმნება თითოეული საფეხურებისთვის (დაწყებითი, საბაზო, საშუალო)დამოუკიდებლად და მოიცავს შემდეგ კომპონენტებს:

ა) საგნობრივ კურიკულუმებს,
ბ) სასკოლო პროექტებს,
გ) სადამრიგებლო საათს,
დ) დამატებით საგანმანათლებლო მომსახურებას.

1.2. პრინციპები, რომელსაც ეფუძვნება სასკოლო კურიკულუმის განვითარების პროცესი.

კურიკულუმის განვითარების პროცესი ეფუძვნება შემდეგ პრინციპებს:

- სასკოლო კურიკულუმის შემუშავება ხდება ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნების შესაბამისად,
- კურიკულუმის განახლება ხდება ყოველწლიურად მთელი წლის განმავლობაში შეგროვილი მონაცემების საფუძველზე;
- სასკოლო კურიკულუმის რევივიზიის პროცესში გადაწყვეტილებები მიიღება მონიტორინგისა და შეფასების ეტაპზე გამოკვეთილი პრობლემების შესწავლის საფუძველზე;
- კურიკულუმი ვითარდება მოსწავლეების, მშობლების, მასწავლებლებისა და დირექციის აქტიური ჩართულობით და ითვალისწინებს სასკოლო საზოგადოების პრიორიტეტებს;
- სასკოლო კურიკულუმის განვითარების პროცესი მჭიდრო კავშირშია სკოლაში მიმდინარე დამხმარე და მმართველობით პროცესებთან.

---

[1] კურიკულუმის განვითარების მეთოდოლოგია სასკოლო სასწავლო გეგმის ნაწილია, სასკოლო სასწავლო გეგმაში ის შეიძლება წარმოდგენილი იყოს თავის, კარის, ან სხვა სტრუქტურული ერთეულის სტატუსით.

1.3. კურიკულუმის განვითარების ეტაპი

სასკოლო კურიკულუმის განვითარება უწყვეტი პროცესია, ის გულისხმობს შემდეგი ფაზების ყოველწლიურ მონაცვლეობას; ა) კურიკულუმის შემუშავება; ბ) დანერგვა; გ) დანერგვის პროცესის მონიტორინგი და შეფასება; დ) გადასინჯვა და რევიზია.

1.3.1. კურიკულუმის რევიზია

ახალი სასწავლო წლისთვის კურიკულუმის დამტკიცებას წინ უძღვის წინა/მიმდინარე სასწავლო წელს განვლილი პროცესების/წინა წლის სასკოლო კურიკულუმის დანერგვის პროცესის გაანალიზება შემდეგი მიმართულების მიხედვით:

- **მოსწავლეთა ჩართულობა სასწავლო პროცესში:**
    - რა ფაქტორები და სასწავლო პრაქტიკა აფერხებდა/უწყობდა ხელს საგაკვეთილო პროცესებში მოსწავლეთა აქტიურ ჩართულობას (მათი მხრიდან კრიტიკული აზროვნების, შემოქმედებითობის, მოქალაქეობის (ემპათია, პასუხისმგებლობა), ხასიათისა და ნებელობის, კოლაბორაციისა და კომუნიკაციის უნარების გამოვლენას);
    - რამდენად მონაწილეობდნენ მოსწავლეების სასწავლო პროცესის დაგეგმვასა და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში.
    - რა ფაქტორები/პრაქტიკა უწყობდა/უშლიდა ხელს მათ ჩართულობას გადაწყვეტილებების მიღებისა და სასწავლო პროცესის დაგეგმვის პროცესში.

- **მოსწავლეთა შედეგები:**
    - რამდენად გაუმჯობესდა წინა სასწავლო წელთან შედარებით მოსწავლეთა შედეგები;
    - რა ფაქტორები/სასწავლო პრაქტიკა უწყობდა/უშლიდა ხელს მოსწავლეთა მოსწრების გაუმჯობესებას.

- **მშობელთა ჩართულობა:**
    - რამდენად გაითავისეს (გაიაზრეს, გაიზიარეს) მშობლებმა სკოლის ფილოსოფია (მისია - ხედვა - ღირებულებები) და სასკოლო კურიკულუმი (სწავლა - სწავლების მიზნები, სწავლების მეთოდების შესაბამისობა სასწავლო მიზნებთან, სასწავლო რესურსების გამოყენებისა და შეფასების პრინციპები); რამდენად შეძლეს მათ სკოლის მისიისა და კურიკულუმის დაკავშირება საკუთარ შეხედულებებთან და პრიორიტეტებთან;
    - რა ფაქტორები/პრაქტიკა უწყობდა/უშლიდა ხელს მშობლებთან კომუნიკაციას (სასწავლო პროცესში მათ ჩართვას; სასწავლო პროცესთან მიმართებით მათი შეხედულებებისა და ინტერესების შესწავლას/გამოკვეთას);

- **კათედრის მუშაობა:**
    - რა ფაქტორები/პრაქტიკა უწყობდა/უშლიდა ხელს მასწავლებლებს შორის თანამშრომლობის დანერგვის პროცესის მონიტორინგისა და შეფასების, პროფესიული საჭიროებების იდენტიფიცირების, სკოლის ინსტიტუციური განვითარების შესწავლის მიმართულებით;

- **სკოლის დირექცია:**
    - რა ფაქტორები/პრაქტიკა უწყობდა/უშლიდა ხელს სკოლის დირექციის ჩართულობას შემდეგი პროცესების განხორციელება - შესწავლაში; სასკოლო კურიკულუმის დანერგვის პროცესის მონიტორინგი და შეფასება, მასწავლებლების პროფესიული საჭიროებების იდენტიფიცირება, სკოლის ინსტიტუციური განვითარება;
    - რა ფაქტორები/პრაქტიკა უწყობდა/უშლიდა ხელს სასწავლო პროცესის დაკავშირებას სკოლაში მიმდინარე მმართველობით და დამხმარე პროცესებთან.

თითოეული ზემოჩამოთვლილ საკითხებთან მიმართებით მონაცემების შეჯერების საფუძველზე სკოლა ქმნის;

- რეკომენდაციების პაკეტს მომდევნო წლის სასკოლო კურიკულუმის შესამუშავებლად;
- რეკომენდაციების პაკეტს სკოლის ერთწლიან სამოქმედო გეგმის განსაახლებლად.

რეკომენდაციების უზრუნველყოფს მომდევნო წელს უფრო მყარ კორელაციას დაწერილ/შეთანხმებულ და აღსრულებულ კურიკულუმებს შორის.

1.3.2. კურიკულუმის შემუშავება;

კურიკულუმის შემუშავების პროცესში ყურადღება მახვილდება შემდეგ საკითხებზე: კონცეპტუალური ჩარჩო (ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნები, სკოლის ფილოსოფია), კურიკულუმის დიზაინი (კურიკულუმის სტრუქტურული ერთეულები, დანერგვის ინსრუმენტები, შუალედური სასწავლო მიზნები, მონიტორინგისა და შეფასების ინსტრუმენტების შეთანხმება/ვერიფიკაცია, სასკოლო საზოგადოების წევრების ფუნქციები და მონაწილეობის ფორმები კურიკულუმის განვითარების პროცესში).

- კონცეპტუალურ ჩარჩოზე (ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნები, სკოლის ფილოსოფია) - კურიკულუმის შემუშავებაზე მუშაობა იწყება კონცეპტუალურ ჩარჩოს შესახებ მსჯელობით. განხილვის საგანია გამოწვევები, რომლებიც იკვეთება მოსწავლეზე ორიენტირებული საგანმანათლებლო პარადიგმის რეალიზების/ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნების დანერგვის პროცესში (სასწავლო პროცესის ორიენტირება გრძელვადიან მიზნებზე, სასწავლო პროცესის დაფუძვნება კონსტრუქტივისტულ საგანმანათლებლო პრინციპებზე, უპირობოდ პოზიტიური სასწავლო გარემოს შექმნა);
    - ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნების შინაარსის სხვადასხვაგვარად ინტერპრეტირება;
    - დანერგვის ინსტრუმენტების დაკავშირება ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნებთან და სკოლის პრიორიტეტებთან;
    - დანერგვის ინსტრუმენტების პრაქტიკაში გამოყენება.

- კურიკულუმის დიზაინი - კურიკულუმის კონცეპტუალურ ჩარჩოზე მსჯელობის შემდგომი ეტაპია კურიკულუმის დიზაინის შეთანხმება, რომელიც გულისხმობს შეთანხმებას შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით;

- რა ფორმით (ტერმინები, სტრუქტურული ერთეულები) აღიწერება მოსწავლის განვითარების გზა; მასწავლებლების პრაქტიკული საქმიანობა; ამ ეტაპზევე განისაზღრება დიზაინი ინდივიდუალური და ალტერნატიული სასწავლო გეგმისთვის და განათლების მეორე შესაძლებლობის პროგრამისთვის (იმ შემთხვევაში თუკი სკოლა ახორციელებს ამ ტიპის პროგრამას);
- რომელი საგნები ისწავლება ამა თუ იმ საფეხურზე (რამდენი საათი ეთმობა თითოეულ მათგანს, რა გრძელვადიან მიზნებს ემსახურება მათი სწავლა-სწავლება);
- რა სასკოლო პროექტი ხორციელდება (რომელ პრიორიტეტულ თემებს შეეხება სასკოლო პროექტები; რა კავშირშია ისინი ფორმალურ და არაფორმალურ განათლებასთან);
- რა დამატებით საგანმანათლებლო სერვისებს (კლუბები, წრეები და სხვა) სთავაზობს სკოლა მოსწავლეებს;
- სწავლა-სწავლების რა მეთოდები და სტრატეგიები გამოიყენება დასახული მიზნების მისაღწევად (მაგალითად: საგანთა შორის ინტეგრირება, ტექნოლოგიების გამოყენება, კომპლექსური დავალება (როგორც სწავლა სწავლების მეთოდები) და სხვა)
- რა ინსტრუმენტები გამოიყენება სასწავლო პროცესის დაგეგმვისთვის, განმსაზღვრელი და განმავითარებელი შეფასებისთვის, დანერგვის პროცესთან დაკავშირებით მონაცემების შესაგროვებლად, დანერგვის პროცესის მონიტორინგისა და შეფასებისთვის.
- რა ტიპის სასწავლო რესურსები გამოიყენება სასწავლო მიზნების მისაღწევად (გრიფირებული სახელმძღვანელოები; დამატებითი სასწავლო მასალა (მათ შორის ციფრული რესურსები); რესურსები, რომლებსაც სკოლას სასკოლო საზოგადოების წევრები (მაგალითად, მშობლები) და გარე პარტნიორები სთავაზობენ (მაგალითად, ექსკურსიების ორგანიზება, მუზეუმში ვიზიტი),

კურიკულუმის დიზაინზე მუშაობიასას განსაკუთრებით დიდი დრო ეთმობა:
ა) შუალედური სასწავლო მიზნების განხილვას;
ბ) სასკოლო საზოგადოების წევრების ფუნქციების და კურიკულუმის განვითარების პროცესში მათი მონაწილეობის ფორმების დაზუსტებას.

- შუალედური სასწავლო მიზნებზე მსჯელობა უშუალოდ უკავშირდება კურიკულუმის ვერტიკალურ და ჰორიზონტალურ დაგეგმვასა და წინა წლების გამოცდილების კურიკულუმში ასახავს, მის ფარგლებში ხდება:
    - საკითხების შერჩევა, რომელიც ისწავლება სასკოლო სასწავლო გეგმით განსაზღვრულ საგნებში საფეხურის ფარგლებში (იმის გათვალისწინებით, თუ რამდენად დაძლიეს მოსწავლეებმა წინა წლის სასწავლო გეგმით განსაზღვრული პროგრამა);
    - საკითხების განსაზღვრა, რომლებიც ისწავლება სხვა საგნის საკითხებთან ინტეგრირებით;
    - იმის განსაზღვრა, თუ რა ფორმით უნდა გამოხატოს მოსწავლემ ცოდნა შესასწავლ საკითხთან/საკითხებთან დაკავშირებით (თითოეული მოსწავლის ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით)

- აქტივობებისა და სასწავლო რესურსების აღწერა, რომლებიც ეფექტურად იქნა გამოყენებული წინა წელს შუალედურ სასწავლო მიზანზე მუშაობისას;
- რადგან სკოლაში რამდენიმე პარალელური კლასია, პედაგოგები თანხმდებიან თემებისა და ძირითადი საკითხების სინქრონულ განაწილებაზე.

- ფუნქციების, პასუხისმგებლობების განაწილება სასკოლო საზოგადოების წევრებს შორის; სასკოლო კურიკულუმის განვითარების პროცესში მონაწილეობის ფორმირების განსაზღვრა - ფუნქციებსა და პასუხისმგებლობებს შორის, რომლებიც სასკოლო კურიკულუმის განვითარების პროცესში იკვეთება ზოგიერთი ემთხვევა სასკოლო საზოგადოების წევრების ყოველდღიურ საქმიანობას, ზოგიერთი კი - მათ დირექტორის სპეციალური ბრძანებით შეიძლება დაევალოთ.

მასწავლებელი

1. სასწავლო პროცესში ჩართული თითოეული პედაგოგი გაკვეთილის ჩატარებასთან ერთად ვალდებულია:

1.1. აღწეროს და კოლეგებს გაუზიაროს ინფორმაცია თითოეული მოსწავლის მიღწევებთან დაკავშირებით. ამით ის უზრუნველყოფს მონაცემების ბაზის განახლებას, რაც დანერგვის პროცესის შესწავლის შესაძლებლობას იძლევა;

1.2. მონაწილეობა მიიღოს კათედრის წევრებთან ერთად სასწავლო პროცესის ძლიერი და სუსტი მხარეების გაანალიზებაში და მუშაობის პროცესში გაითვალისწინოს რეკომენდაციები, რომლებსაც კათედრა და სკოლის ადმინისტრაცია შეიმუშავებს.

კათედრის თავჯმდომარე

1. კათედრის თავმჯდომარე ვალდებულია:

1.1. უზრუნველყოს კათედრის წევრების ინფორმირება იმასთან დაკავშირებით, თუ რა ინსტრუმენტების გამოყენებითა და რა ინტენსივობით უნდა შეაგროვონ პედაგოგებმა მონაცემები საკუთარი მოსწავლეების მიღწევების; სასწავლო პროცესის მიმდინარეობის შესახებ;

1.2. შეაგროვოს კათედრის წევრების მიერ გამოგზავნილი მასალები და ფასილიტაცია გაუწიოს კათედრის სხდომებს (შექმნას დღის წესრიგი, გამოკვეთოს პრობლემური საკითხები);

1.3. უზრუნველყოს კათედრის სხდომების ჩატარება სასკოლო კურიკულუმის დანერგვის პროცესში გამოკვეთილი პრობლემების შესასწავლად, ინოვაციების დასანერგად და დანერგვის პროცესისთვის საჭირო დოკუმენტების/მასალების მოსამზადებლად;

1.4. დათქმულ ვადებში სკოლის დირექციას მიაწოდოს შეთანხმებული ინსტრუმენტების საფუძველზე მომზადებული მასალები, რომლებიც სასწავლო პროცესის (მოსწავლეების მიღწევები, მასწავლებლების წინაშე არსებული გამოწვევები) შესახებ შეიცავს ინფორმაციას;

1.5. მონაწილეობა მიიღოს სკოლის დონეზე კურიკულუმის განვითარებასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვაში; იყოს შუამავალი რგოლი სკოლის დირექციასა და პედაგოგებს შორის.

- **სკოლის დირექცია**

1. კურიკულუმის დანერგვის პროცესში დირექტორის მოადგილეა ჩართული. რომლის ფუნქციაა ფასილიტაცია გაუწიოს სასწავლო პროცესს და ორიენტირდეს ხარისხის მართვაზე:
1.2. გაამთლიანოს კათედრის ხელმძღვანელების მიერ მოწოდებული მასალები სასწავლო პროცესის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით;
1.3. უზრუნველყოს სამუშაო შეხვედრების გამართვა კათედრის ხელმძღვანელების მონაწილეობით (შესაძლოა სხვა მასწავლებლების ჩართულობითაც), სადაც განიხილება სასწავლო პროცესის მიმდინარეობისა და ხარისხის სტანდარტების დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებული საკითხები; შემუშავდება რეკომენდაციები სასწავლო პროცესში პრობლემების გადასაჭრელად; ინოვაციების დასანერგად;
1.4. მასწავლებლებთან ერთად მონაწილეობა მიიღოს პედაგოგიკური პრაქტიკის შესწავლაში უზრუნველყოს მიღებული შედეგების დოკუმენტირება და სასკოლო საზოგადოების წინაშე პრეზენტაცია;
1.5. ხელი შეუწყოს სკოლის ბაზაზე მასწავლებლების პროფესიულ განვითარებას;
1.6. კათედრის ხელმძღვანელებთან თანამშრომლობით უზრუნველყოს სასკოლო კურიკულუმის ყოველწლიურად განახლება და დასამტკიცებლად მომზადება;
1.7. უზრუნველყოს სასკოლო კურიკულუმის განვითარების შესახებ სასკოლო საზოგადოების წევრების ინფორმირება;
1.8. განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს რეგულარულად მიაწოდოს ინფორმაცია სკოლაში მიმდინარე პროცესებთან/სასკოლო კურიკულუმის განვითარებასთან დაკავშირებით (წინასწარ შეთანხმებული ფორმით).
1.9. მონაწილეობა მიიგოს თვითშეფასების პროცესში;

ზემოჩამოთვლილი ფუნქციების შესრულებაში დირექციას დასჭირდება პედაგოგების დახმარება. ეს ფუნქცია მათ შესაძლოა დაეკისროთ დამატებითი ბრძანების საშუალებით.

სასკოლო კურიკულუმთან დაკავშირებით სასკოლო საზოგადოების ინფორმირებისთვის და მათი მხრიდან უკუკავშირის მისაღებად გამოიყენება შემდეგი საკომუნიკაციო არხები:

- სკოლის ვებგვერდი;
- ელექტრონული ფოსტა;
- სოციალური მედია;
- ბეჭდვითი მასალები;
- საჯარო ღონისძიებები - ინტერაქტიული ორმხრივი კომუნიკაცია აუდიტორიასთან.

ვადები:

სასკოლო სასწავლო გეგმაზე მუშაობა მიმდინარეობს მთელი წლის განმავლობაში, თუმცა, დოკუმენტი მტკიცდება ახალი სასწავლო წლის დაწყებამდე სულ მცირე ერთი კვირით ადრე.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა იგეგმება კათედრის მიერ შეთანხმებული კურიკულუმის გათვალისწინებით და მტკიცდება სასწავლო პროცესის დაწყებიდან ორი კვირის შემდეგ.

1.3.3 კურიკულუმის დანერგვა

კურიკულუმის დანერგვა გულისხმობს წლის დასწყისში დაგეგმილი პროცესის განხორციელებას. ამ პროცესში:

- პედაგოგი კლასის ყველა მოსწავლეს ეხმარება შუალედურ სასწავლო მიზნების დაძლევაში; პარალელურად კი ინიშნავს აქტივობებს და სასწავლო რესურსებს, რომლებიც ეფექტური გამოდგა ცოდნის კონსტრუირების პროცესში; განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება განმავითარებელ შეფასებას რომელიც გულისხმობს: მოსწავლის მიღწევების დიაგნოსტირებას; ბ) კომენტარს (დაზუსტება, წახალისება, შენიშვნა), რომელიც უზრუნველყოს მოსწავლის შემდგომ წინსვლას გრძელვადიან მიზნებთან მიმართებით; გ) მოსწავლის თვითშეფასებას; დ) მასწავლებლის თვითრეფლექსიას;
- გაკეთებული ჩანაწერების საფუძველზე მასწავლებელი კათედრისთვის ამზადებს თემატურ მატრიცას, რომელსაც განიხილავს კოლეგებთან ერთად;
- სასწავლო თემაზე მუშაობის პროცესში იმართება კათედრის სულ ცოტა ერთი სხდომა, სადაც პარალელური კლასის მასწავლებლები წარმოადგენენ საკუთარ თემატურ მატრიცებს და თანხმდებიან რა გაითვალისწინონ მომდევნო წელს იგივე თემის სწავლა-სწავლების პროცესში; კათედრის სხდომის შინაარსი (მაგალითად, რომელი თემის სწავლა-სწავლებას შეეხებოდა შეხვედრა: როდის და რომელმა პედაგოგებმა განახორციელეს მატრიცა და წარმოადგინეს პრეზენტაცია - რა იყო მათთვის მთავარი სათქმელი: რა სადისკუსიო საკითხები გამოიკვეთა სხდომაზე; რაზე შეთანხმდნენ კათედრის წევრები) ხელმისაწვდომი იყოს კათედრის წევრისთვის და სკოლის დირექციისთვის (ვინაიდან სასკოლო კურიკულუმის განვითარება ამ ინფორმაციაზე დაყრდნობით უნდა დაიგეგმოს);
- სასწავლო თემაზე მუშაობისას მასწავლებელი სასწავლო პროცესის მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაციას უზიარებს მოსწავლეების მშობლებს; ეძებს ახალ საშუალებებს სასწავლო პროცესში მათი უფრო მეტად ჩართვისთვის.

1.3.4 სასკოლო კურიკულუმის დანერგვის პროცესის მონიტორინგი და შეფასება

კურიკულუმის განვითარების პროცესის განუყოფელი ნაწილია იმის აღწერა, თუ:

- რამდენად მიმდინარეობს პროცესები დაგეგმილი ჩარჩოს ფარგლებში (მონიტორინგი);
- რამდენად მოაქვს დაგეგმილ აქტივობებს სასურველი შედეგი (შეფასება)?

სასკოლო კურიკულუმის დანერგვის მონიტორინგი უშუალოდ ერწყმის სასწავლო პროცესს და ასოცირდება კათედრის წევრებისა და დირექციის ინტენსიურ თანამშრომლობასთან.

კვლევა და შეფასება ტარდება დაგეგმვის ეტაპზე შეთანხმებული ფორმატით (ვადები, ინსტრუმენტები) და წარიმართება სამი მიმართულებით:

- მოსწავლეების შედეგების დიაგნოსტირება ეროვნული სასწავლო გეგმის შედეგებთან მიმართებით სწავლის პროცესის ხარვეზების გამოსავლენად და გამოვლენილი პრობლემების გადასაჭრელად;
- სკოლის ბაზაზე მასწავლებლის პროფესიული განვითარება (პედაგოგიკურ პრაქტიკასთან დაკავშირებული პრობლემების იდენტიფიცირებისთვის და გამოვლენილი პრობლემების გადაჭრისთვის):
- სკოლის ინსტიტუციური განვითარება (სასკოლო კურიკულუმის განვითარების პროცესში თანამშრომლობითი პროცესების გაძლიერებისთვის).